

Brüssel, 8.6.2021
COM(2021) 366 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi eelarve tulemusraamistik 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus

{SWD(2021) 133 final}

Sissejuhatus

2021.–2027. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule pööratakse ELi majanduspoliitika raamistikus rohkem tähelepanu kui kunagi varem. ELi eelarve abil saab EL jõuliselt reageerida COVID-19 pandeemiale. See aitab tegeleda praeguse tervisealase hädaolukorraga, alustada taastumist, suunata meie majandust ja ühiskonda kestlikuma, digitaalsema ja vastupidavama tuleviku suunas ning tugevdada ELi geopoliitilist rolli.

Järgmise seitsme aasta jooksul suunatakse ELi eelarve kaudu enneolematul hulgal rahalisi vahendeid nende probleemide lahendamiseks. Koos taasterahastuga „NextGenerationEU“, mille maht on 750 miljardit eurot, on 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kogusumma enam kui 1,8 triljonit eurot. See on peaaegu kaks korda rohkem kui 2014.–2020. aasta eelarve ja ühtlasi suurim investeerimispakett, mida ELi eelarvest kunagi rahastatud on.

Euroopa Komisjonil on kindel soov tagada, et 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku rakendatakse täielikus kooskõlas finantsjuhtimise rangeimate standarditega, et see on oma põhieesmärkide saavutamisel võimalikult tulemuslik ja loob lisaväärtust kõigile ELi kodanikele. Teisisõnu seab komisjon ELi eelarve tulemuslikkuse keskele kohale. Selleks on vaja usaldusväärset **tulemusraamistikku**. Raamistik koondab kõik vahendid ja menetlused, mis on vajalikud, et seada eesmärged ning mõõta ja jälgida nende saavutamiseks tehtavaid edusamme. See hõlmab kõiki ELi programme, sealhulgas neid, mida rahastatakse taasterahastust „NextGenerationEU“.

ELi eelarve tulemusraamistik tugineb tugevale alusele: OECD jõudis järeldusele, et tulemuspõhise eelarvestamise süsteem 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus¹ on OECD riikide hulgas parim omataoline. Kuid kuna ELi eelarve areneb, et vastata uutele vajadustele muutuvmas maailmas, siis muutuvad ka tulemusraamistikule esitatavad nõuded.

Selles teatises tutvustatakse tulemusraamistiku põhijooni ja funktsioone. Samuti selgitatakse, kuidas kogutud teave aitab edendada ELi poliitilisi eesmärged, parandada suutlikkust, et reageerida paindlikult ettenägematutele hädaolukordadele, tagada vastutuse ning võimaldab ELil tulemuslikult suhelda sidusrühmade ja kodanikega ELi eelarve teemal ja kuidas see annab ELi kodanike elule lisaväärtust.

Komisjon üksi ei saa rakendada tänapäevast ja tugevat tulemusraamistikku. ELi programmide tulemuslikkuse ja läbipaistvuse suurendamiseks on vaja kooskõlastatud jõupingutusi ning komisjon väljendab suurt heameelt selle üle, et Euroopa Parlament, nõukogu, Euroopa Kontrollikoda ja liikmesriigid pööravad suuremat tähelepanu tulemuslikkusele. Koos tegutsedes aitame tagada, et kasutatakse ära kõik selle enneolematult suure ja ambitsioonika ELi eelarve võimalused.

¹ <https://www.oecd.org/gov/budgeting/budgeting-and-performance-in-the-eu-oecd-review.pdf>

Tulemuslikkus eelarve täitmise keskmes

Eelarve täitmisel on oluline tagada, et raha kulutatakse täielikus **kooskõlas** kõigi kohaldatavate õigusnormidega. ELi eelarve suhtes kohaldatakse rangeid kaitsemeetmeid pettuste, huvide konfliktide ja topeltrahastamise vastu. 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus on neid kontrolle karmistatud. Komisjon järgib täielikult kõige rangemaid finantsjuhtimise standardeid, mis sisaldavad jõulisi meetmeid vigade parandamiseks nende ilmnemise korral ning nulltolerantsi pettuste, huvide konfliktide ja muude raskete rikkumiste suhtes. Sellel põhineb usaldus ELi eelarve vastu.

Samal ajal on äärmiselt oluline, et kulutatud raha ka tegelikult lahendaks probleemid ja annaks kohapeal oodatud tulemusi. Kuidas see saavutatakse, erineb rahastamisprogrammi ning sõltub nende konkreetsetest eesmärkidest ja sellest, kuidas raha kulutatakse (vt näited tekstikast 1). Ilmsed tulemused ja positiivsed muutused kodanike ja teiste toetusesaajate elus on ja jäävad siiski komisjoni peamiseks prioriteediks kõigis ELi eelarvest toetatavates sekkumistes. Selle tutvustamine avatud ja läbipaistval viisil on komisjoni aruandekohustuse oluline osa.

Tekstikast 1. Tulemuslikkus eelarve täitmise keskmes

ELi eelarves on tulemuslikkus juba praegu esiplaanil ja seda lähenemisviisi arendatakse edasi aastatel 2021–2027.

Üheks näiteks on taaste- ja vastupidavusraha, mis on ajavahemikul 2021–2027 ülekaalukalt kõige ulatuslikum programm. Taaste- ja vastupidavusraha on oma ülesehituselt tulemuspõhine, kuna maksed on otseselt seotud sellega, kuidas liikmesriigid saavutavad raha kaudu rahastatavate riiklike taaste- ja vastupidavuskavade investeringute ja reformide eesmärgid ja sihid.

Juba aastatel 2014–2020 sisaldas ühtekuuluvuspoliitika tulemusreservi, mis eraldati 2019. aastal tulemuslikkuse hindamise alusel. Ajavahemikuks 2021–2027 on seost tulemuslikkusega edasi arendatud. Algselt kaetakse programmidega täies mahus ainult aastad 2021–2025. Pool viimase kahe aasta kulukohustuste assigneeringutest eraldatakse vahetähtsuse alusel. Läbivaatamise käigus hinnatakse programmide prioriteete ja eesmärke ning 2024. aasta lõpuks tehtud edusamme, seejuures võetakse arvesse sotsiaal-majandusliku olukorra muutusi ja 2024. aasta riigipõhistes soovitusel kindlaks tehtud uusi probleeme, saadud kogemusi ja muid tegureid.

Tänapäevase ELi eelarve tänapäevane tulemusraamistik

Kui komisjon sekkub kas seadusandliku ettepaneku või rahastamisprogrammi kaudu, tugineb ta kindlatele tõenditele ja täpsele kirjeldusele selle kohta, mida ja kuidas kavatakse sekkumisega saavutada. Oma hiljutises teatises parema õigusloome kohta² on komisjon seda süsteemi veelgi tugevdanud uute oluliste elementidega, näiteks sidusrühmadega konsulteerimine, jõupingutused koormuse lihtsustamiseks ja vähendamiseks, kestlikkuse arvestamine parema õigusloome poliitikas ning strateegiliste prognooside integreerimine poliitikakujundamisse.

ELi eelarve tänapäevane tulemusraamistik peab põhinema järgmisel: a) selgus ja läbipaistvus küsimuses, kuidas programmid on kavandatud leitud probleemide lahendamiseks oma eesmärkide kaudu, ning b) sisukas ja töökindel süsteem, mis võimaldab mõõta eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme ja võtta vajaduse korral meetmeid.

Selged eesmärgid

Kui probleem on kindlaks tehtud ja on selge, et seda on kõige parem lahendada ELi tasandil, tuleb seada selged eesmärgid. Rahastamisprogrammist rahastatakse sekkumisi, mis aitavad neid eesmärke saavutada ja lahendada asjaomaseid probleeme. Seetõttu on täpselt kindlaks määratud eesmärgid nii

² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Parem õigusloome: ühendatud jõududega parema õigusloome poole“.

rahastamisprogrammide kavandamisel kui ka nende tulemuslikkuse mõõtmisel keskse tähtsusega. Need eesmärgid on iga ELi rahastamisprogrammi puhul sätestatud asjaomastes õigusaktides.

Lisatud teabelehtedel **programmi- ja tulemusnäitajate** kohta on esitatud 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohaste ELi rahastamisprogrammide põhielemendid: nimelt lahendamist vajavad probleemid ja miks ELi tasandil sekkumine võib anda lisaväärtust, programmi eesmärgid ja sekkumisiidid, mida rahastatakse, et aidata neid eesmäärke saavutada.

Asjakohased näitajad

Eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude mõõtmise süsteem vajab asjakohaseid tulemusnäitajaid, mille abil jälgida, kuidas rahastamisprogrammid edenevad, kuidas kulutuste abil saadakse tulemusi ja kuidas need tulemused aitavad saavutada programmide eesmäärke. Tasakaalustatud näitajad hõlmavad lühiajalisi väljundeid, keskpika perioodi tulemusi ja programmi pikemaajalist mõju, et anda teavet programmi kogu kestuse jooksul tehtud edusammude kohta. Näitajate arv peaks olema piiratud ja keskenduma kindlalt tulemuslikkuse põhielementidele. Nende näitajate kohta peavad olema korrapäraselt kättesaadavad piisavalt kvaliteetsed ja usaldusväärsed andmed ning kuna vahendid on piiratud, peaks selliste andmete kogumine olema ka kulutõhus.

Komisjon on teinud suuri jõupingutusi, et määrata kindlaks kvaliteetsed näitajad uute programmide jaoks. Näitajate üldarvu on vähendatud: aastatel 2014–2020 oli see üle 1 100, aastatel 2021–2027 on näitajaid ligikaudu 700. Näitajad on hoolikalt valitud, et anda igal aastal esinduslik ülevaade tulemuslikkusest kogu tsükli vältel (vt näide tekstikast 2), ning need on lisatud iga programmi aluseks olevasse õigusakti. Komisjon on teinud tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja nõukoguga, et tagada nende paranduste kajastumine vastuvõetud lõplikes programmides.

Tekstikast 2. Näide programmi kogu kestuse jooksul tehtud edusammude jälgimise näitajate kohta

Programm „Euroopa horisont“ (teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm)

Erieesmärk: saavutada teadusmõju, mis avaldub uute tippkvaliteediga teadmiste loomises, teadus- ja innovatsioonitegevuses inimvara tugevdamises ning teadmiste leviku ja avatud teaduse edendamises.

Rahastatud meetmete väljundite mõõtmine: eelretsenseeritud teaduspublikatsioonide arv.

Vahetulemuste mõõtmine: programmi „Euroopa horisont“ tulemusel avaldatud eelretsenseeritud teaduspublikatsioonide valdkonna suhtes kaalutud tsiteerimisindeks.

Pikaajalise mõju mõõtmine: selliste eelretsenseeritud publikatsioonide arv, mis annavad teadusvaldkonnas olulise panuse.

Selleks et tagada, et näitajad annavad kindlaid, usaldusväärsed ja võrreldavaid andmeid, selgitab komisjon iga näitaja puhul ka teabeallikat, seda, mida näitaja täpselt mõõdab ja millal andmed koos muu lisateabega kättesaadavaks tehakse. Nii on kõigi huvitatud isikute käsutuses kogu vajalik teave, et kontrollida tulemuste usaldusväärsust. Programmi- ja tulemusnäitajate teabelehtedel esitatakse iga programmi kohta näitajad ja osa sellest teabest.

Õiguslikus aluses sätestatud näitajaid täiendatakse enamikul juhtudel põhjalikumate näitajatega, mis on iga programmi **seire- ja hindamisraamistiku** osa. See kajastab usaldusväärsete andmete tähtsust ELi rahastamisprogrammide mõju mõõtmisel, mida rõhutati taas komisjoni hiljutises teatises parema õigusloome kohta. Need näitajad võimaldavad tulemuslikkuse põhjalikumat analüüsi programmide vahe- ja järelhindamisel, mille tulemused on oluline sisend tulevaste programmide koostamisse.

Ambitsioonikad sihid

Komisjon leiab, et on oluline seada näitajatele ambitsioonikad, kuid realistlikud sihid ning vajaduse korral vahe-eesmärgid. Sellised sihid on väga olulised, et näidata ELi eelarvega kaasnevat väärtust ning suurendada läbipaistvust ja aruandekohustust, võttes samal ajal arvesse kõiki tegureid, mis võivad mõjutada programmi rakendamise kiirust. Sihtide seadmise protsessi tuleb kaasata ka partnerid, eelkõige liikmesriigid, kui komisjon toetub rakendamisel nende koostööle.

Programmi- ja tulemusnäitajate teabelehtede viimases osas selgitatakse meetodikat, mida komisjon kavatseb kasutada iga näitaja lähtetaseme ja sihi kindlaksmääramiseks või ajakohastamiseks. Komisjon

esitab 2023. aasta eelarveprojektile lisatud programmiaruannetes lähtetasemete, eesmärkide ja sihtide väärtused.

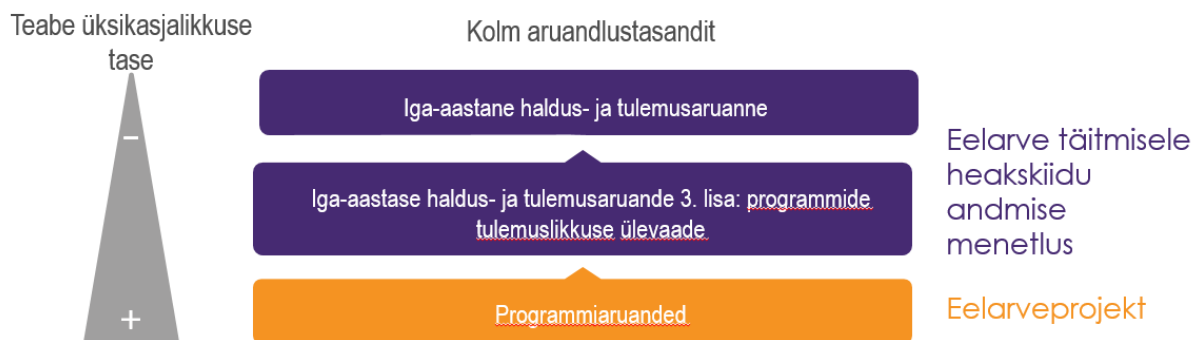
Tiptasemel tulemusaruanded

Komisjon on teinud palju tööd tulemusaruannete koostamiseks. See näitab, kui tähtis on komisjoni jaoks tulemuslikkuse kohta sidusa ja kasutajasõbraliku teabe esitamine eelarvapädevatele ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele institutsioonidele ning kõigile teistele huvitatud sidusrühmadele osana läbipaistvusest ja aruandekohustusest, mille komisjon on ELi eelarvega sidunud. Komisjoni aruanded ELi eelarve kohta koondavad ja hindavad nii kvalitatiivset teavet kui ka kvantitatiivseid andmeid kulutatud summade ja saavutatud tulemuste kohta. Nende aluseks on kogu teave, mis saadakse programmide korrapärase iga-aastase järelevalve ja võimaluse korral põhjalike hindamiste tulemusel. Tekstikast 3 annab ülevaate peamistest ELi eelarve tulemusaruannetest.

Komisjoni juhtaruanne ELi eelarve tulemuslikkuse kohta on **iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne**. Selles kokkuvõttes aruandes esitatakse kõige olulisemad faktid ja arvud, mis on seotud ELi eelarve tulemuslikkusega ja haldamisega komisjoni poolt³. Aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Kontrollikoja iga-aastase eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames, mille käigus kontrollitakse eelmise aasta ELi eelarve täitmist.

Täpsem teave ELi programmide tulemuslikkuse kohta on esitatud aruande lisas „**Programmide tulemuslikkuse ülevaade**“. See sisaldab iga rahastamisprogrammi kokkuvõtlikku teabelehte, mis annab ülevaate tähtsaimast teabest rakendamise ja tulemuslikkuse kohta. See on hiljutine uuendus ning Euroopa Parlament, nõukogu ja Euroopa Kontrollikoda on selle heaks kiitnud⁴.

Tekstikast 3. Peamised aastaaruanded ELi eelarve tulemuslikkuse kohta

Need aruanded põhinevad teabel, mis sisaldub igal aastal eelarveprojektile lisatud üksikasjalikes **programmiaruannetes**. Programmiaruannetes esitatakse põhjalikud andmed, et täita õigusaktides nõutud aruandluskohustust või veelgi rangemaid nõudeid, ning antakse väärtuslikku teavet eelarveotsuste tegemiseks.

Nende aruannete lisaväärtus ei seisne üksnes andmete esitamises, vaid ka nende andmete analüüsis, milleks kasutatakse kogu kättesaadavat teavet. Viimastel aastatel on komisjon lisanud nii programmi tulemuslikkuse

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta [määruse \(EL, Euratom\) 2018/1046](#), mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid, artikkel 247.

⁴ Euroopa Kontrollikoja aruanne ELi eelarve tulemuslikkuse kohta – olukord 2019. aasta lõpus, vastu võetud 19. novembril 2020, punkt 1.40: *Hiljuti on programmide tulemuslikkuse ülevaatest saanud iga-aastase haldus- ja tulemusaruande lisa, mis sisaldab programmiaruannetes esitatud näitajate valikut. See on muutnud ELi eelarve tulemuslikkuse aruandluse ühtlasemaks.*

ülevaatesse kui ka programmiaruandesse eraldi **tulemushindamise** osa, mis aitab mõista konteksti ja pakub tasakaalustatud hinnangut sellele, mida olemasolev teave programmi tulemuslikkuse ja rakendamise kohta paljastab.

Need hindamised saavad olla ainult sama usaldusväärsed kui nende aluseks olevad andmed, mistõttu paneb komisjon suurt rõhku andmete kvaliteedile ja usaldusväärsusele. Siinkohal toetub komisjon olulisel määral liikmesriikidelt ja teistelt rakenduspartneritelt või organisatsioonidelt saadud teabele. Nende koostöö on edasise edu saavutamiseks väga oluline.

Komisjon töötab ka selle nimel, et parandada **andmete kvaliteedi** juhtimist ja maandada riske: selleks töötatakse välja usaldusväärne andmete kvaliteedi kontrolli raamistik ja ajakohastatakse tulemusandmete salvestamise ning komisjonis ja väliste sidusrühmadega tulemusandmete jagamise süsteeme. Siin saab komisjon toetuda mitmele olemasolevale platvormile ja projektile (vt tekstikast 4).

Kogu see töö on oluline, et veelgi täiustada komisjoni veebisaidil pakutud teavet ning selle esitamist ja kättesaadavust kõigile huvitatud isikutele⁵.

Tekstikast 4. Näide tulemusandmete jagamise kohta: ühtekuuluvuspoliitika avatud andmeplatvorm

Komisjon pakub juba mitut võimalust saada kvaliteetset teavet ELi eelarve täitmise kohta. Hea näide on ühtekuuluvuspoliitika fondide peamine veebisait – ühtekuuluvuspoliitika avatud andmeplatvorm. Platvorm pakub põhjalikke andmeid ja kasutajasõbralikku visuaalsisu investeeringute rahastamise ja saavutuste kohta 2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames ning kavas on laiendada kaetust 2021.–2027. aasta programmidele. Platvorm sai esimese ombudsmanni auhinna avatud avaliku halduse tipptaseme eest.

ELi eelarve kasutamine valdkonnaüleste poliitikaeesmärkide edendamiseks

ELi eelarve ei ole pelgalt selle osade summa. Igal rahastamisprogrammil on oma eesmärgid ja vahendid, mis on mõeldud konkreetsete probleemide lahendamiseks. Üks näide on sihtotstarbeline programm „EL tervise heaks“, mis loodi hiljuti tervishoiuga seotud konkreetsete probleemide lahendamiseks. ELi eelarve mõju on siiski kõige suurem, kui tagatakse programmide koostoime, et luua sünergiat ja edendada sidusalt ELi üldisi poliitilisi prioriteete.

Näiteks ELi eesmärk saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus eeldab, et kasutatakse kõiki olemasolevaid õiguslikke ja rahalisi vahendeid, mis hõlmavad paljusid eri poliitikavaldkondi ja programme. ELi eelarve on üldiste investeerimisvajadustega võrreldes suhteliselt väike, kuid kui võetakse kasutusele kõik asjakohased programmid ning toimitakse muude avaliku ja erasektori investeeringute katalüsaatorina, võib see aidata saavutada ELi eesmärgi. Komisjon rõhutab oma iga-aastases aruandluses ÜRO kestliku arengu eesmärgi käsitlevate ELi programmide kaudu saavutatud edusamme ja ELi kindlat tahet täita nende eesmärkide saavutamise toetamisel kogu maailmas kesksel rollil.

Uus tulemusraamistik integreerib valdkonnaülesed poliitikaeesmärgid järk-järgult ELi eelarve kavandamisse ja täitmisse. Seetõttu käsitleb EL iga oma rahastamisprogrammi puhul programmi erieesmärgi koos nende valdkonnaüleste poliitikaeesmärkidega. See on **poliitikavaldkondade integreerimine**: valdkonnaüleste poliitikaeesmärkide lisamine asjaomaste programmide poliitikatsükli kõikidesse etappidesse (kavandamisse, ettevalmistamisse, rakendamisse ja hindamisse). Tekstikast 5 sisaldab poliitikavaldkondade integreerimise peamisi teemasid ajavahemikus 2021–2027, nagu on kokku lepitud institutsioonidevahelises kokkuleppes.

Tekstikast 5. ELi kohustused seoses valdkonnaüleste tegevuspõhimõtetega

2021.–2027. aasta mitmeaastasele finantsraamistikule lisatud **institutsioonidevahelise kokkuleppe** kohaselt on Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon võtnud kohustuse astuda mitmeid olulisi samme valdkonnaüleste eesmärkide integreerimiseks ELi eelarvesse.

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/performance-and-reporting/programmes-performance_et

Peamine kohustus on kasutada vähemalt 30 % kõigist 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames kättesaadavatest vahenditest kliimaprobleemide lahendamiseks (võrreldes 20 %ga eelmisel perioodil). Kokku moodustab see ajaloolise investeerimispaketi, mille maht on üle 600 miljardi euro. See ambitsioonikas kohustus on oluline, et edendada ELi kliimaalaseid jõupingutusi ja võimendada muid rahastamisallikaid.

Lisaks on institutsioonid võtnud olulisi kohustusi seoses järgmisega:

elurikkus: eesmärk toetada bioloogilise mitmekesisuse eesmärke 7,5 %ga iga-aastastest kulutustest 2024. aastal ning 10 %ga 2026. ja 2027. aastal, tuginedes tõhusale, läbipaistvale ja terviklikule metoodikale;

sooline võrdõiguslikkus: uue metoodika väljatöötamine naiste ja meeste võrdõiguslikkuse programmide kulude mõõtmiseks ning nende eesmärkide integreerimine katselisse kasutusse alates 2023. aastast;

kestliku arengu eesmärgid: iga-aastane aruandlus ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamise kohta kõigis asjaomastes programmides.

Poliitikavaldkondade tulemuslik ja tegelik integreerimine nõuab usaldusväärset süsteemi, et mõõta erinevate ELi rahastamisprogrammide osa konkreetsete üldiste poliitikaprioriteetide saavutamisel – seda nimetatakse **jälgimiseks**. Jälgimine eeldab üksikasjalikku ülevaadet sellest, kuidas konkreetsed meetmed aitavad kaasa teatava poliitikaprioriteedi saavutamisele; need meetmed tuleb kindlaks määrata viisil, mis võimaldab asjaomaseid rahalisi vahendeid arvesse võtta või jälgida ja seejärel koondada kogu ELi eelarve tasandil, et seirata edusamme.

Komisjon on 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus rakendanud kliima ja bioloogilise mitmekesisuse jälgimise metoodikat. Need metoodikad põhinesid peamiselt rahastatud meetme *eesmärgil*, s.t kas meede oli kavandatud üldise eesmärgi saavutamisele kaasaaitamiseks või eeldati, et see annab vaid märkimisväärse positiivse panuse. Komisjon arendab praegu edasi oma jälgimismeetodeid, et võtta lisaks eesmärgile arvesse ka meetmete *eeldatavat mõju*, mis lõppkokkuvõttes muudab kogu olukorda (vt tekstikast 6).

Tekstikast 6. OECD Rio markeritest ELi koefitsientideni

OECD Rio markerite süsteem määrab igale projektile markeri sõltuvalt sellest, kas projekti rahastatakse kliimakaalutlustel (peamine tähtsus / 100 %), kas seda rahastatakse muudel põhjustel, kuid see annab olulise positiivse panuse (oluline tähtsus / 40 %) või ei anna mingit panust (tähtsus puudub / 0 %). Seda süsteemi on lihtne kasutada madalate halduskuludega: projektid on liigitatud nende rahastamise põhjuste alusel, ilma et oleks vaja põhjalikumalt mõista nende mõju.

Kuna on oht, et sama meede liigitatakse erinevalt sõltuvalt sellest, miks seda rahastati,⁶ hakkas komisjon juba 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus liikuma meetmete liigipõhise klassifitseerimise süsteemi suunas. 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku puhul arendab Euroopa Komisjon seda

⁶ Näiteks hoone renoveerimise projekt liigitatakse erinevalt, sõltuvalt sellest, kas eesmärk on lahendada energiatõhususe probleeme või suurendada elamispinda, isegi kui mõju energiatarbimisele on sama.

jälgimissüsteemi edasi, et kasutada **ELi kliimakoeffitsiente**. Need säilitavad OECD Rio markerite kolmetasandilise süsteemi, kuid toetavad veelgi meetmete liigitamist nende eeldatava kliimamõju alusel järjepidevalt kogu ELi eelarve ulatuses.

Esimene oluline samm on tehtud uue taaste- ja vastupidavusrahastu kliimameetmete jälgimise metoodikas, kus kategooriatesse on lisatud sisulised tingimused, et kajastada võimalikult suures ulatuses mõjukaalutlusi. Komisjon teeb tööd selle süsteemi laiendamiseks kogu ELi eelarvele, et kajastada poliitilisi muudatusi, eelkõige Euroopa rohelist kokkulepet ja uut kestliku rahanduse taksonoomiat⁷.

Selleks et saavutada kliimakulutuste üld**eesmärk** või bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid, peavad kõik toetavad programmid andma oma panuse. See tähendab, et üldeesmärk tuleb jaotada üksikute rahastamisprogrammide tasandil eesmärkideks ja sihtideks. Kui rahastamisprogramme rakendavad komisjon ja liikmesriigid ühiselt, peavad riiklikud ja piirkondlikud ametiasutused tegema komisjoniga koostööd, et määrata vastavatele programmidele asjakohased sihid riiklikul ja piirkondlikul tasandil.

Mitmeaastaste kulueesmärkide, näiteks kliimaga seotud eesmärkide jaoks on vaja ka sobivaid **kohandamismehhanisme**, mis tagaksid, et varasemate aastate puudujäägid saab korvata hilisematel aastatel programmitöös tehtavate muudatustega. Selleks peavad kõik institutsioonid – Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon – tegema tihedat koostööd kõigi eelarve täitmise partneritega, eelkõige liikmesriikidega, et tagada ELi eesmärkide saavutamine.

Roheülemineku kõrval on kriitilise tähtsusega digiüleminek ja selle on ilmekalt esile toonud ka COVID-19 kriis. Vähemalt 20 % taaste- ja vastupidavusrahastu kuludest toetab investeeringuid ja reforme digiülemineku valdkonnas. Ka mitmeaastase finantsraamistiku kaudu hõlmavad paljud programmid, nagu programm „Euroopa horisont“, struktuurifondid ja programm „InvestEU“, digiülemineku märkimisväärset rahastamist. Komisjon keskendub digitaalse mõõtme edasisele integreerimisele tulemusraamistikku.

Loomulikult on kulutuste jälgimine vaid algus. Lõppkokkuvõttes on tähtis, kas kulutused on tulemuslikud, et saavutada poliitilised eesmärgid, olgu siis kliimamuutuste vastu võitlemisel, digiülemineku toetamisel või soolise võrdõiguslikkuse edendamisel. Selleks tuleb koondada erinevate programmide mõju. Komisjon töötab sel eesmärgil välja sobivaid meetodeid. See töö annab olulist teavet selle kohta, kuidas teha kindlaks ja rakendada eelarves sünergiat ning integreerida horisontaalsed prioriteedid kõige tõhusamalt tulevastes eelarvetsüklitesse.

Tulemuslikkust käsitleva teabe kasutamine otsuste tegemisel ja poliitika kujundamisel

Tänapäevane tulemusraamistik pakub tulemuslikkuse kohta kvaliteetset teavet, mis annab varasemast selgema pildi sellest, mida ELi eelarvega saavutatakse. Tulemusraamistik aitab paremini mõista seda, mis toimib hästi ja kus võib olla vaja teha parandusi, kui saadakse varajasi hoiatusi võimalike probleemide kohta üksikute programmide tulemuslikkuses ja panuses valdkonnaüleste tegevuspõhimõtetele. Teisisõnu on see võimas **juhtimisvahend**, mis aitab komisjonil probleeme paremini diagnoosida ja vajaduse korral võtta õigel ajal vajalikke parandusmeetmeid.

Tulemuslikkust käsitlev teave võib kasulik olla ka eelarvega seotud otsuste tegemisel. ELi eelarve on oma ülesehituselt investeerimisele suunatud eelarve, milles on väga oluline rahastamisvoogude prognoositavus aja jooksul. Samuti tähendab see, et rahastamisprogrammide tulemuslikkust saab mõõta ja põhjalikult mõista üksnes keskpikas või pikas perspektiivis. Iga-aastane järelevalve suurendab siiski veelgi komisjoni ja eelarvapädevate institutsioonide suutlikkust reageerida paindlikult ja kiiresti ettenägematutele hädaolukordadele ja muutuvatele prioriteetidele ning hinnata ja põhjendada lühemaajalisi muutusi ressursside eraldamisel.

Pikemas perspektiivis on tulevaste programmide kavandamisel oluline roll põhjalikul teabel tulemuslikkuse kohta. Hindamiste käigus hinnatakse, kui hästi on programmid saavutanud oma eesmärgid, kui olulised need on ELi kodanike elule lisaväärtuse andmisel ja kui sidusad need on olnud laiemate poliitikaeesmärkidega.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta [määrus \(EL\) 2020/852](#), millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik; [kliimaga seotud ELi taksonoomia delegeeritud õigusakt](#)

Hindamised võimaldavad tulemusi ja mõju põhjalikult analüüsida ning teha järeldusi programmide tugevatest ja nõrkadest külgedest. Nii saadakse olulist teavet tulevaste rahastamisprogrammide kavandamiseks.

Ühtlustatud tulemusraamistiku rakendamine tähendab, et analüüs ei piirdu üksikute programmidega. Pigem on komisjoni eesmärk kaasata kogu ELi eelarvest tulemuslikkust käsitlev teave, et saada ulatuslik ülevaade selle tulemuslikkusest tervikuna. Komisjon teeb tööd selle ülevaate integreerimiseks, et paremini mõista rahastamisprogrammide koostoimet, eelarve täitmise eri viiside ja vahendite eeliseid ja puudusi ning seda, kuidas ELi programmid saavad kõige tulemuslikumalt aidata saavutada valdkonnaüleseid poliitikaeesmärke.

Kokkuvõte

ELi eelarve areneb kiiresti muutuvus maailmas. Suurim pakett, mida on ELi eelarvest rahastatud, aitab ELil koroonaviiruse pandeemia tekitatud otsesest majanduslikust ja sotsiaalsest kahjust üle saada, alustada taastumist ja valmistuda paremaks tulevikuks.

See on ainulaadne võimalus tagada, et see ajalooline pakett annab kohapeal tulemusi. See on tänapäevase ELi eelarve tänapäevase tulemusraamistiku mõte ja tuum. Selleks et edu saavutada, peavad andma oma ühise panuse kõik eelarve kujundamises ja täitmises osalejad: ELi institutsioonid, aga ka liikmesriigid ning kõik teised eelarve täitmise seotud Euroopa ja rahvusvahelised partnerid.

Oleme juba teinud märkimisväärseid edusamme ELi eelarve tulemusraamistiku tugevdamisel ja uued rahastamisprogrammid on selle väljatöötamisel pöördepunktiks. Nüüd on aeg seda ambitsioonikat eesmärki üheskoos edendada. Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon peaksid kasutama kättesaadavat teavet, et teha paremaid eelarveotsuseid. Liikmesriigid ja komisjon peaksid ühiselt muutma valdkonnaüleseid kulueesmärgid üksikute programmide tegevuseesmärkideks. Liikmesriigid ja komisjon peaksid tegema koostööd andmete kvaliteedi ja õigeaegsuse parandamiseks. EL peaks selgelt ja uhkelt teatama, mida tema poliitika ja programmid kõigile eurooplastele pakuvad. Ta peaks olema probleemidest rääkides avameelne ja vajaduse korral valmis võtma asjakohaseid meetmeid.

Seda tööd tehakse meie kodanike heaolu nimel. Peame suutma näidata mitte ainult seda, et ELi eelarvet hallatakse vastutustundlikult, vaid ka seda, et see annab tulemusi kõigi jaoks. Seepärast on uus ELi eelarve kavandatud nii, et selle keskmes on tulemuslikkus. Nüüd on aeg see uus eelarve ja uus tulemusraamistik ellu viia ning näidata, et EL on kulutõhus ja väärib kodanike usaldust.